

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. liepos 13 d.
(OR. en)

11329/22

ENV 745
MAR 146
RECH 441
RELEX 1010
ONU 103

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. liepos 12 d.
kam:	Tarybos generaliniam sekretoriatui
Komisijos dok. Nr.:	COM(2022) 342 final
Dalykas:	Rekomendacija dėl TARYBOS SPRENDIMO, kuriuo suteikiami įgaliojimai Europos Sąjungos vardu pradėti derybas dėl tarptautinio susitarimo dėl taršos plastikų

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2022) 342 final.

Pridedama: COM(2022) 342 final

Briuselis, 2022 07 12
COM(2022) 342 final

Rekomendacija

TARYBOS SPRENDIMAS

**kuriuo suteikiami įgaliojimai Europos Sąjungos vardu pradėti derybas dėl tarptautinio
susitarimo dėl taršos plastikų**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Rezoliucijoje Nr. 5/14 „Taršos plastikų panaikinimas. Tarptautinės teisiškai privalomos priemonės kūrimas“¹, kurią 2002 m. kovo mėn. priėmė Jungtinių Tautų aplinkos asamblėja (angl. *United Nations Environment Assembly*, UNEA), nustatyti Tarpvvyriausybinių derybų komiteto (TDK) įgaliojimai vesti derybas dėl tarptautinės teisiškai privalomos priemonės dėl taršos plastikų, be kita ko, jūros aplinkoje. Numatoma, kad TDK darbą užbaigs iki 2024 m. pabaigos, o pirmasis posėdis įvyks 2022 m. Prireikus UNEA gali laiku pratęsti šiuos įgaliojimus.

Rezoliucija Nr. 5/14 buvo priimta po kelių nuo 2014 m. parengtų UNEA rezoliucijų, o trečioji UNEA sesija (UNEA3) yra vienas svarbiausių etapų, nes JT valstybės narės pritarė tam tikriems veiksams, kuriais siekiama panaikinti plastikų šiukšlių ir mikroplastikų išmetimą į vandenyną, ir tam, kad būtų sudaryta neribotos sudėties *ad hoc* ekspertų grupė jūrą teršiančių šiukšlių ir mikroplastikų klausimais (AHEG), kuri ištirtų kliūtis, trukdančias kovoti su jūrą teršiančiomis šiukšlėmis ir mikroplastikais. AHEG baigė savo darbą 2020 m. Ji nustatė keletą reagavimo į pasaulinę taršos plastikų krizę galimybių, įskaitant visuotinį susitarimą dėl plastikų, kuriam pritarė dauguma ekspertų grupės dalyvių, atstovaujančių beveik visiems regionams. 2021 m. spalio mėn. buvo paskelbta JT ataskaita „Nuo taršos iki sprendimo. Visuotinis jūrą teršiančių šiukšlių ir taršos plastikų vertinimas“², siekiant informuoti UNEA 5.2 apie pasaulinės jūrą teršiančių šiukšlių problemos ir taršos plastikų mastą ir aspektus.

Po 2020 m. Europos Komisijos surengto bendraminčių susitikimo Peru ir Ruanda parengė rezoliuciją, kurios tikslas – pradėti derybas UNEA5 dėl naujo tarptautinio susitarimo dėl taršos plastikų. Keletas tarptautinių renginių, įskaitant 2021 m. Vokietijos, Ekvadoro, Vietnamo ir Ganos surengtą Ministrų konferenciją dėl jūrą teršiančių šiukšlių ir taršos plastikų, padėjo suteikti postūmį rezoliucijai ir galiausiai bendru sutarimu rezoliucija buvo galutinai priimta.

Šios rekomendacijos tikslas – užtikrinti nuoseklią ir efektyvią Europos Sąjungos (ES) derybinę poziciją TDK sesijose, kad būtų vedamos derybos dėl tarptautinės teisiškai privalomos priemonės dėl taršos plastikų ir ji būtų priimta.

• Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Derybų dėl tarptautinio susitarimo dėl plastikų pradžia yra vienas pagrindinių Europos Sąjungos žaliajo kurso, Žiedinės ekonomikos veiksmų plano pasiekimų³ ir yra siejama su daugybe ES politikos krypčių ir teisės aktų, be kita ko, susijusių su jūrų ir pakrančių aplinkos apsauga, visų pirma su Jūrų strategijos pagrindų direktyva⁴. Todėl vienas pagrindinių Sąjungos aplinkos apsaugos prioritetų, pastaruosius kelerius metus skatinęs imtis visuotinių veiksmų, buvo užtikrinti, kad būtų sudarytas tarptautinis susitarimas dėl plastikų, kuriuo

¹ UNEP/EA.5/Res.14.

² <https://www.unep.org/resources/pollution-solution-global-assessment-marine-litter-and-plastic-pollution>.

³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/ip_22_1466.

⁴ Direktyva 2008/56/EB – pirmoji priemonė, kuria nustatomas teisinis reikalavimas mažinti jūrą teršiančių šiukšlių kiekį ir jų poveikį.

taršos plastikų problema būtų sprendžiama jos šaltinyje, užuot taikius brangiai kainuojančius ir neviseiškai veiksmingus taršos šalinimo vėlesniame etape sprendimus.

Tai grindžiama specialiomis ir pažangiomis pastarųjų metų Sąjungos politikos iniciatyvomis ir teisės aktais dėl plastikų⁵. 2018 m. plastikų strategijoje⁶, kuri yra Žiedinės ekonomikos veiksmų plano⁷ dalis, išdėstyta vizija, kaip apsaugoti aplinką ir sumažinti jūrą teršiančių šiukšlių kiekį, išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir mūsų priklausomybę nuo importuojamo iškastinio kuro⁸. Konkretūs su plastikais susiję veiksmai apima tam tikrų plastikinių gaminių poveikį aplinkai⁹, vienkartinius plastikus¹⁰, plastikų vaidmenį žiedinėje ekonomikoje¹¹, ekologinio projektavimo reikalavimus ir ženklimą¹², plastikus ir pakuočių atliekas¹³, taip pat būsimas iniciatyvas dėl specialiai dedamų ir netyčia išmetamų

⁵ https://ec.europa.eu/environment/topics/plastics_en.

⁶ https://environment.ec.europa.eu/strategy/plastics-strategy_lt?etrans=hr.

⁷ Žr. https://ec.europa.eu/environment/topics/circular-economy/first-circular-economy-action-plan_en.

⁸ Žr. https://ec.europa.eu/environment/strategy/plastics-strategy_lt.

⁹ Pavyzdžiui, [2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva \(ES\) 2019/904 dėl tam tikrų plastikinių gaminių poveikio aplinkai mažinimo \(Tekstas svarbus EEE\)](#);

[2020 m. gruodžio 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas \(ES\) 2020/2151, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos \(ES\) 2019/904 dėl tam tikrų plastikinių gaminių poveikio aplinkai mažinimo priedo D dalyje išvardytų vienkartinių plastikinių gaminių suderintų ženklavimo specifikacijų taisyklės \(Tekstas svarbus EEE\)](#);

[2019 m. liepos 3 d. Komisijos sprendimas \(ES\) 2019/1268 dėl pasiūlytos piliečių iniciatyvos „Užbaikime plastiko erą Europoje“ \(pranešta dokumentu Nr. C\(2019\) 4974\)](#).

¹⁰ Pavyzdžiui, [2022 m. vasario 4 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas \(ES\) 2022/162, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos \(ES\) 2019/904 taikymo taisyklės, susijusios su tam tikrų vienkartinių plastikinių gaminių naudojimo mažinimo skaičiavimu, tikrinimu ir ataskaitų teikimu bei valstybių narių taikomomis tokių gaminių naudojimo mažinimo priemonėmis \(Tekstas svarbus EEE\)](#);

[2021 m. spalio 1 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas \(ES\) 2021/1752, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos \(ES\) 2019/904 taikymo taisyklės, susijusios su duomenų apie atskirą vienkartinių plastikinių gėrimų butelių atliekų surinkimą skaičiavimu, tikrinimu ir teikimu](#).

¹¹ Pavyzdžiui, [2021 m. rugpjūčio 13 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas \(ES\) 2021/1384 dėl prašymo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą \(ES\) 2019/788 užregistruoti Europos piliečių iniciatyvą „ReturnthePlastics“ – piliečių iniciatyva, kuria siekiama įdiegti ES masto perdirbamų plastikinių butelių užstatą sistemą“ \(pranešta dokumentu Nr. C\(2021\) 5953\) \(Tekstas autentiškas tik anglų kalba\)](#).

¹² [2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/125/EB, nustatanti ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą \(Tekstas svarbus EEE\)](#);

[2020 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas \(ES\) 2020/740 dėl padangų ženklavimo pagal degalų naudojimo efektyvumą ir kitus parametrus, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas \(ES\) 2017/1369 ir panaikinamas Reglamentas \(EB\) Nr. 1222/2009 \(Tekstas svarbus EEE\)](#).

¹³ Pavyzdžiui, [2009/292/EB: 2009 m. kovo 24 d. Komisijos sprendimas, kuriuo nustatomos leidžiančių nukrypti nuostatų, taikomų sunkiųjų metalų koncentracijos plastikinėse dėžėse ir plastikiniuose padėkluose lygiui, nustatytam Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų, sąlygos \(pranešta dokumentu Nr. C\(2009\) 1959\) \(Tekstas svarbus EEE\)](#);

mikroplastikų¹⁴. Strategijoje taip pat išnagrinėtos galimybės imtis visuotinių veiksmų ir nustatytas poreikis (*inter alia*) parengti tarptautinius standartus, kad būtų padidintas pramonės pasitikėjimas perdirbamų ar perdirbtų plastikų kokybe. Dėl atliekų vežimo pažymėta, jog svarbu užtikrinti, kad visi į užsienį perdirbti išvežti plastikai būtų tvarkomi ir apdorojami tokiomis sąlygomis, kurios panašios į taikomas ES, remiant veiksmus atliekų tvarkymo srityje pagal Bazelio konvenciją, ir pasiūlyta sukurti perdirbimo gamykloms skirtą ES sertifikavimo sistemą. Pasaulio pramonė paraginta dėti pastangas tam, kad atsirastų paskatų plačiai naudoti perdirbti tinkamus ir perdirbtus plastikus.

Pagal Žiedinės ekonomikos veiksmų planą Komisija papildomai pasiūlys pagrindiniams gaminiais, tokiems kaip pakuotės, statybinės medžiagos ir transporto priemonės, privalomus reikalavimus dėl perdirbtosios medžiagos dalies ir atliekų kiekio mažinimo priemonės.

Pagal pirmiau minėtą Jūrų strategijos pagrindų direktyvą 2020 m. rugsėjo mėn.¹⁵ ES ir jos valstybės narės susitarė, kad 100 metrų pakrantės linijos turėtų būti ne daugiau kaip 20 šiukšlių vienetų, taip užtikrinant ES pirmavimą įgyvendinant 14.1 DVT, pagal kurį reikalaujama „iki 2025 m. užkirsti kelią jūrų taršai <...>, įskaitant jūrą teršiančias šiukšles <...>, ir gerokai ją sumažinti“. Glaudžiai bendradarbiaujant su regioninėmis jūrų konvencijomis vykdoma paramos veikla, kuria grindžiamas ES jūrų strategijos pagrindų direktyvos (JSPD) įgyvendinimas, parodė, kad labai svarbu suderinti stebėseną, duomenų gavimą ir tvarkymą įvairiose aplinkos terpėse, kad būtų galima nustatyti pastangų prioritetus ir patikrinti kovos su plastiko šiukšlėmis priemonių veiksmingumą. Pagal JSPD bendrą

[1999/177/EB: 1999 m. vasario 8 d. Komisijos sprendimas, nustatantis sąlygas, kuriomis plastikinėms dėžėms bei plastikiniams padėklams gali būti taikomos leidžiančios nukrypti nuostatos, susijusios su Direktyvoje 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekoms nustatytais sunkiųjų metalų koncentracijos lygiais \(pranešta dokumentu Nr. C\(1999\) 246\) \(Tekstas svarbus EEE\);](#)

[2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva \(ES\) 2015/720, kuria dėl lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimo mažinimo iš dalies keičiama Direktyva 94/62/EB \(Tekstas svarbus EEE\);](#)

[2021 m. balandžio 30 d. Tarybos reglamentas \(ES, Euratomas\) 2021/770 dėl neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo, dėl tų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos, dėl priemonių, skirtų grynujų pinigų poreikiui patenkinti, ir dėl bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįstų nuosavų išteklių tam tikrų aspektų;](#)

[2018 m. birželio 19 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas \(ES\) 2018/896, kuriuo nustatoma lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių metinio sunaudojimo apskaičiavimo metodika ir iš dalies keičiamas Sprendimas 2005/270/EB \(pranešta dokumentu Nr. C\(2018\) 3736\) \(Tekstas svarbus EEE.\);](#)

[Pasiūlymas dėl TARYBOS REGLAMENTO dėl bendra konsoliduotąja pelno mokesčio baze, Europos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema ir neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynujų pinigų poreikiui patenkinti;](#)

[Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS, kuria iš dalies keičiama Direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų siekiant sumažinti lengvųjų plastikinių maišelių naudojimą;](#)

[2021 m. rugpjūčio 11 d. Komisijos sprendimas dėl Komisijos plastiko pakuočių atliekų statistikos ekspertų grupės sudarymo 2021/C 324/05.](#)

¹⁴ Žr. https://ec.europa.eu/environment/topics/plastics/microplastics_en. Tai iš dalies susiję su tam tikrais Sąjungos teisės aktais, visų pirma Jūrų strategijos pagrindų direktyva. Specialiai naudojamiems mikroplastikams šiuo metu taikomi REACH apribojimai – <https://echa.europa.eu/lt/hot-topics/microplastics>.

¹⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_20_1696.

įgyvendinimo strategiją jūrą teršiančių šiukšlių techninė grupė¹⁶, glaudžiai bendradarbiaudama su regioninėmis jūrų konvencijomis, atlieka techninį derinimą ir bendradarbiauja su EMODnet, suteikdama duomenims apie jūrą teršiančias šiukšles skirtą duomenų platformą¹⁷.

Naujuoju tarptautiniu susitarimu bus sprendžiama taršos plastikų, įskaitant taršą jūros aplinkoje, problema. Tarša ir jos šaltinių šalinimas taip pat yra vienas pagrindinių Europos žaliojo kurso prioritetų, paskutinį kartą nurodytas Komisijos nulinės vandens, oro ir dirvožemio taršos strategijoje ir cheminių medžiagų strategijoje tvarumui užtikrinti. Neseniai priimtame Nulinės taršos veiksmų plane nustatyti 2030 m. mažinimo tikslai (t. y. 50 proc. sumažinti plastikų šiukšlių jūroje kiekį ir 30 proc. sumažinti į aplinką patenkančių mikroplastikų kiekį), toliau didinant ES kovos su jūrą teršiančiomis šiukšlėmis ir jų poveikiu politikos veiksmingumą. Taigi taršos plastikų problemos sprendimas pasauliniu lygmeniu labai dera su įvairiomis esamomis Sąjungos politikos kryptimis ir teisės aktais, susijusiais su aplinkos apsauga nuo taršos. Tai gali apimti atliekas¹⁸, atliekų vežimą¹⁹, chemines medžiagas²⁰, maudyklų vandenį²¹ ir kt. (pavyzdžiui, Miesto nuotekų valymo direktyva ir Vandens pagrindų direktyva)²².

¹⁶ https://mcc.jrc.ec.europa.eu/main/dev.py?N=41&O=434&titre_page=&titre_chap=TG%20Litter.

¹⁷ <https://www.emodnet-chemistry.eu/marinelitter>.

¹⁸ [2002 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas \(EB\) Nr. 2150/2002 dėl atliekų statistikos \(Tekstas svarbus EEE\);](#)

[2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas \(Tekstas svarbus EEE\);](#)

[2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų \(Tekstas svarbus EEE\);](#)

[1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų.](#)

¹⁹ Pavyzdžiui, [2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas \(EB\) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo;](#)

[2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva \(ES\) 2019/883 dėl uosto priėmimo įrenginių, į kurias pristatomos laivų atliekos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/65/ES ir panaikinama Direktyva 2000/59/EB \(Tekstas svarbus EEE\).](#)

²⁰ Pavyzdžiui, [2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas \(EB\) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų \(REACH\), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantį Tarybos reglamentą \(EEB\) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą \(EB\) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB;](#)

[2006 m. sausio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas \(EB\) Nr. 166/2006 dėl Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro sukūrimo ir iš dalies keičiantis Tarybos direktyvas 91/689/EEB ir 96/61/EB \(Tekstas svarbus EEE\);](#)

[90/437/EEB; 1990 m. birželio 27 d. Komisijos rekomendacija dėl Bendrijos putų plastikų pramonėje naudojamų chlorfluorangliavandenilių kiekio mažinimo;](#)

[2011 m. kovo 22 d. Komisijos reglamentas \(ES\) Nr. 284/2011, kuriuo nustatomos Kinijos Liaudies Respublikos ir Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Honkongo kilmės arba iš jų siunčiamų plastikinių virtuvės reikmenų iš poliamido ir melamino importo specialios sąlygos ir išsami tvarka;](#)

ES smarkiai prisideda prie tarptautinių iniciatyvų, tiesiogiai susijusių su taršos plastiku mažinimu, pavyzdžiui, Bazelio konvencijos dėl tarpvalstybinio atliekų vežimo, kuri neseniai iš dalies pakeista sugriežtinus plastiko atliekų kontrolę²³, ir Tarptautinės jūrų organizacijos (angl. *International Maritime Organisation*, IMO) kovos su plastiko šiukšlėmis ir mikroplastikais veiksmų plano įgyvendinimo. Be to, ES aktyviai dalyvauja įgyvendinant visus kovos su tarša plastiku veiksmus jūrų regionuose aplink Europą (teikdama techninę ir finansinę paramą regioniniams veiksmų planams Viduržemio jūroje, Juodojoje jūroje, Baltijos jūroje ir šiaurės rytų Atlante), taip pat kartu su G7 ir G20 partneriais. ES taip pat bendrai parėmė PPO iniciatyvą, kuria siekiama spręsti taršos plastiku ir tvarios prekybos plastikais klausimus.

Plastikai ir tarša plastiku aktualūs ne vien aplinkos politikos aspektu. Tolesniame skirsnyje apibūdinama kompleksinė šio klausimo svarba įvairioms Sąjungos kompetencijai priklausančioms politikos sritims.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Siūloma rekomendacija taip pat dera su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir teisės aktais, pavyzdžiui, susijusiais su:

- sveikata, ypač ta politika ir veiksmais, kurie susiję su žaliavomis ir gaminiais, skirtais liestis su maistu²⁴, taip pat Sąjungos jūrų ir pakrančių aplinkos apsaugos politika,
- uosto priėmimo įrenginiais²⁵,

[2018 m. gruodžio 17 d. Komisijos reglamentas \(ES\) 2018/2005, kuriuo dėl bis\(2-etilheksil\)ftalato \(DEHP\), dibutilftalato \(DBP\), benzilbutilftalato \(BBP\) ir diizobutilftalato \(DIBP\) iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento \(EB\) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų \(REACH\) XVII priedas \(Tekstas svarbus EEE\);](#)

[2013 m. gruodžio 6 d. Komisijos reglamentas \(ES\) Nr. 1272/2013, kuriuo dėl policiklinių aromatinių angliavandenilių iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento \(EB\) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų \(REACH\) XVII priedas \(Tekstas svarbus EEE\);](#)

[2016 m. kovo 1 d. Komisijos reglamentas \(ES\) 2016/293, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento \(EB\) Nr. 850/2004 dėl patvariųjų organinių teršalų I priedas \(Tekstas svarbus EEE\);](#)

[2012 m. rugsėjo 19 d. Komisijos reglamentas \(ES\) Nr. 848/2012, kuriuo dėl fenilgyvisidabrio junginių iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento \(EB\) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų \(REACH\) XVII priedas \(Tekstas svarbus EEE\).](#)

²¹ [2006 m. vasario 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/7/EB dėl maudyklų vandens kokybės valdymo, panaikinanti Direktyvą 76/160/EEB.](#)

²² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A31991L0271>.

²³ 2019 m. vykusioje Bazelio konvencijos šalių konferencijos keturioliktajame posėdyje buvo priimti pakeitimai, kuriais siekta sustiprinti plastiko atliekų tarpvalstybinių pervežimų kontrolę.

²⁴ Pavyzdžiui, [Reglamentu \(EB\) Nr. 1935/2004 dėl žaliavų, skirtų liestis su maistu; Reglamentu \(ES\) Nr. 10/2011 dėl plastikinių medžiagų, skirtų liestis su maisto produktais; Reglamentu \(EB\) Nr. 282/2008 dėl perdirbto plastiko medžiagų ir gaminių \(pakeitimas numatomas 2022 m. IV ketv.\)](#).

²⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0883&rid=1>.

- ES tvaraus finansavimo taksonomija, visų pirma kiek tai susiję su plastiko pakuotėms ir kitiems plastikiniams gaminiams taikomais didelės žalos nedarymo kriterijais,
- būsimu ekologinio projektavimo kriterijų, be kita ko, taikomų pakuotėms ir kitiems plastikiniams gaminiams, pateikiamiems ES bendrajai rinkai, plėtojimu,
- siūlomu persvarstyti Atliekų vežimo reglamentu,
- Bazelio ir Stokholmo konvencijomis,
- vystomuoju bendradarbiavimu ir tarptautinėmis partnerystėmis,
- dvišaliais ir daugiašaliais ryšiais,
- Sąjungos politika dėl patvariųjų organinių teršalų pagal Stokholmo konvenciją ir keliais plastiko priedais, įtrauktais arba siūlomais į sąrašą, taip pat
- cheminių medžiagų politika, įskaitant REACH apribojimus mikroplastikams bei plastiko priedams ir neseniai paskelbtas apribojimų veiksmų gaires²⁶, skirtas plačiai naudojamiems priedams (pavyzdžiui, antipirenams) ir PVC.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 3 ir 4 dalys.

SESV 218 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Komisija teikia rekomendacijas Tarybai, o ši priima sprendimą, kuriuo įgalioja pradėti derybas ir kuriuo skiriamas Sąjungos derybininkas. Pagal SESV 218 straipsnio 4 dalį Taryba gali duoti nurodymus derybininkui ir paskirti specialų komitetą, su kuriuo privaloma konsultuotis vedant derybas.

Susitarimas turėtų būti grindžiamas atsargumo principu ir būtinybe imtis prevencinių veiksmų, o žala aplinkai, pageidautina, turėtų būti šalinama jos šaltinyje, jis taip pat turėtų būti grindžiamas principu „teršėjas moka“, o konkretus pagrindas galės būti apsvarstytas vėlesniu etapu, kai bus gauta daugiau informacijos apie tarptautinio susitarimo dėl taršos plastikų taikymo sritį ir turinį.

• Subsidiarumo principas

Nors tiksliai numatomo tarptautinio susitarimo taikymo sritis dar nežinoma, juo siekiama spręsti taršos plastikų problemą, taikant priemones per visą plastikų gyvavimo ciklą, įskaitant gaminių projektavimą, gamybą, vartojimą, naudojimą ir patikimą plastiko atliekų tvarkymą. Ankstesniuose skirsniuose dėl politikos srities ir su ja susijusių politikos ryšių, priklausančių Sąjungos kompetencijai, tinkamai atskleidžiamas iki šiol Sąjungos atliekamas vadovaujamas vaidmuo ir derybų dėl numatomo susitarimo vykdymo Sąjungos lygmeniu tinkamumas.

Todėl numatomas susitarimas turės neišvengiamą poveikį Sąjungos naudojimuisi jos įgaliojimais ir Sąjungos teisės aktams tokiose srityse kaip (visų pirma) aplinka, prekyba ir vidaus rinka, kurios visos gali tapti aktualios vykstant deryboms dėl konkrečių nuostatų.

²⁶

<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/49734>.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, ir į galimą poveikį esamoms Sąjungos nuostatom (visų pirma tams, kurios taikomos 1 išlaidų kategorijoje nurodytai politikos sričiai) įvairiose Sąjungos veiksmų srityse, labai svarbu, kad būtų užtikrintas Sąjungos dalyvavimas būsimose derybose ir vykdant sudarytą tarptautinį susitarimą.

- **Proporcingumo principas**

Tai bus pirmasis daugiašalis susitarimas dėl taršos plastikų, grindžiamas holistiniu požiūriu, pagal kurį įtraukiami plastiko gyvavimo ciklo pradiniai ir galutiniai etapai. Jau yra keletas nacionalinių ir regioninių iniciatyvų, kuriomis siekiama spręsti taršos plastikų, įskaitant jūrų taršą plastikų, problemą, tačiau jų nepakako pasaulinei taršos plastikų problemai išspręsti. 2020 m. lapkričio mėn. savo darbą baigusi neribotos sudėties *ad hoc* darbo grupė jūrų teršiančių šiukšlių ir mikroplastikų klausimais, sudaryta per trečiąją UNEA sesiją, reaguojant į UNEP/EA.3 Rezoliuciją Nr. 7 „Jūrų teršiančios šiukšlės ir mikroplastikai“, nurodė, kad visuotinis susitarimas dėl plastikų yra vienas pagrindinių pasaulinės krizės sprendimo būdų. Penktojoje UNEA sesijoje buvo priimta Rezoliucija Nr. 5/14 „Taršos plastikų panaikinimas. Tarptautinės teisiškai privalomos priemonės kūrimas“, kurioje JT aplinkos programos vykdomasis direktorius buvo paragintas įsteigti TDK.

Siekiant spręsti taršos plastikų problemą, būtina priimti Tarybos sprendimą, kuriuo Sąjungai būtų suteikti įgaliojimai pradėti derybas dėl visuotinio susitarimo dėl plastikų.

Pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 4 dalį siūloma rekomendacija neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti.

- **Priemonės pasirinkimas**

Pasirinkta priemonė nustatyta SESV 218 straipsnio 3 ir 4 dalyse.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Netaikoma.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Netaikoma.

- **Poveikio vertinimas**

Netaikoma.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Netaikoma.

- **Pagrindinės teisės**

Remiantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 37 straipsniu, aukštas aplinkos apsaugos lygis ir aplinkos kokybės gerinimas turi būti integruoti į Sąjungos politiką ir užtikrinti pagal tvaraus vystymosi principus.

Siūloma rekomendacija siekiama suteikti įgaliojimus pradėti derybas, kad būtų sprendžiama taršos plastikų problema ne tik jūros aplinkoje, bet ir sausumoje, atsižvelgiant į visą plastiko gyvavimo ciklą. Tai turėtų teigiamą poveikį teisei į aplinkos apsaugą, įtvirtintai Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 37 straipsnyje.

Remiantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 37 straipsniu, Sąjungos politika užtikrina aukštą vartotojų apsaugos lygį.

Siūlomos rekomendacijos teigiamai paveiktų ir teisę į vartotojų apsaugą, nes taip pat būtų atsižvelgiama į plastiko gyvavimo ciklo pradinę grandį, t. y. gaminio projektavimą, plastikinių gaminių gamybą ir ženklavinimą.

Pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 3 straipsnio 1 dalį kiekvienas asmuo turi teisę į tai, kad būtų gerbiama jo fizinė ir psichinė neliečiamybė.

Siūloma rekomendacija taip pat turėtų teigiamą poveikį teisei į asmens neliečiamybę, nes ja taip pat siekiama mažinti taršos plastikų, visų pirma mikroplastikais, pavojų žmonių fizinei sveikatai.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šiuo etapu neįmanoma nustatyti tikslaus šios iniciatyvos poveikio biudžetui, nes dėl jos taikymo srities ir pagrindinių elementų dar turi vykti derybos daugiašaliu lygmeniu. Iki diplomatinės konferencijos, kuri turėtų įvykti ne anksčiau kaip 2024 m., vyks derybų procesas ir daug TDK posėdžių.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

2022 m. gegužės 30 d. – birželio 1 d. Dakare (Senegalas), vyko parengiamasis posėdis (dalyvavo neribotos sudėties darbo grupė) su TDK susijusiais organizaciniais klausimais.

Derybos dėl naujos priemonės pradžios pirmajame TDK posėdyje 2022 m. antrąjį pusmetį (data ir vieta dar nepatvirtinta).

- **AIškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Nėra.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Komisija rekomenduoja, kad:

- Taryba įgaliotų Komisiją pradėti ir vesti derybas dėl naujo tarptautinio susitarimo dėl taršos plastikų sudarymo,
- Komisija būtų paskirta Sąjungos derybininke,

- Komisija vestų derybas konsultuodamasi su specialiuoju komitetu, jei toks būtų Tarybos paskirtas pagal SESV 218 straipsnio 4 dalį,
- Taryba patvirtintų prie šios rekomendacijos pridedamus derybinius nurodymus.

Rekomendacija

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo suteikiami įgaliojimai Europos Sąjungos vardu pradėti derybas dėl tarptautinio susitarimo dėl taršos plastikų

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 218 straipsnio 3 ir 4 dalis,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

- (1) savo penktojoje sesijoje, vykusioje 2022 m. vasario 28 d. – kovo 2 d., Jungtinių Tautų aplinkos asamblėja priėmė rezoliuciją „Taršos plastikų panaikinimas. Tarptautinės teisiškai privalomos priemonės kūrimas“ (Nr. 5/14), kuria įsteigiamas Tarpvyriausybinių derybų komitetas deryboms dėl naujo tarptautinio susitarimo, kuriuo siekiama spręsti taršos plastikų, be kita ko, jūros aplinkoje, problemą, siekiant atsižvelgti į visą plastikų gyvavimo ciklą;
- (2) derybose dėl tokios konvencijos, susitarimo ar kitos tarptautinės priemonės turėtų dalyvauti Sąjunga,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Komisija įgaliojama Sąjungos vardu vesti derybas dėl tarptautinio susitarimo dėl plastikų, siekiant panaikinti taršą plastikų, kaip nustatyta UNEA 5.2 rezoliucijoje Nr. 5/14.

2 straipsnis

Derybiniai nurodymai išdėstyti priede.

3 straipsnis

Derybos vedamos konsultuojantis su [specialaus komiteto pavadinimas, kurį įrašo Taryba].

4 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė*